

підготовки лікарів різного профілю. Розроблено спектр загальних компетенцій, які є елементами моделі компетентного фахівця. Так, політико-соціальна компетенція – це підтримка політики держави щодо запровадженої системи імунопрофілактики населення; пов'язування особистих інтересів з потребами суспільства; здатність самому вчитися та передавати свої професійні знання та досвід іншим. Організаційно-комунікативна компетенція – це володіння технологіями спілкування з населенням, колегами, засобами масової інформації для вирішення професійних

завдань; мотивування та уміння відстоювати своє рішення. Соціально-інформативна компетенція – це критичне відношення до інформації, що поширюють засоби масової інформації; здатність мислити, посилаючись на реальність, епідемічну ситуацію, досягнення науки, професійну підготовку.

Висновки. Формування у лікарів загальної практики-сімейної медицини, педіатрів та терапевтів загальних компетенцій з питань імунопрофілактики інфекційних хвороб дозволить фахівцям їх практично використовувати.

УДК 378.12:378.6 61

ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У СИСТЕМІ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ ВИКЛАДАЧІВ ВИЩИХ МЕДИЧНИХ (ФАРМАЦЕВТИЧНОГО) НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ

Х. В. Подковко

Національний медичний університет імені О. О. Богомольця, м. Київ

Вступ. Реформування системи вищої медичної освіти як складової європейського освітнього простору породжує нові вимоги до підвищення якості підготовки викладача, формування його професійної, зокрема психолого-педагогічної компетентності, в умовах неперервної освіти. Надання уваги процесу формування психолого-педагогічної компетентності викладача вищого медичного (фармацевтичного) навчального закладу допоможе реалізувати завдання та врахувати сучасні підходи до організації науково-педагогічної діяльності.

Сьогодні науково-педагогічна діяльність викладача передбачає наявність здатностей: складати навчальні програми з орієнтацією на компетентнісний результат професійної підготовки; розробляти методичне забезпечення до занять; впевнено володіти активними та інтерактивними методами навчання (робота в малих групах, мозковий штурм, тренінг, дискусія, круглий стіл, кейс-метод, симуляційні технології, ділові ігри та ін.); використовувати освітні інноваційні технології (дистанційна освіта, інформаційні технології, он-лайн лекції, відео-конференції, створення е-портфоліо, написання есе та ін.) відповідно до умов та завдань навчальної дисципліни; здатність організовувати проектну, дослідницьку та іншу самостійну діяльність студентів.

Основна частина. Формування психолого-педагогічної компетентності педагога може здійснюватись за допомогою застосування інформаційних педагогічних технологій, оскільки вони мають необхідний потенціал для розробки індивідуального освітнього середовища викладача.

З цією метою, у Національному медичному університеті імені О.О. Богомольця на курсах підвищення кваліфікації викладачів вищих медичних (фармацевтичних) навчальних закладів та під час викладання дисципліни «Сучасні методи викладання у вищій школі» для здобувачів наукового ступеня доктора філософії застосовується технологія електронного портфоліо. Слухачам та аспірантам пропонується розробити власне електронне портфоліо з метою: відстеження та оцінювання науково-педагогічних та інших досягнень в рамках індивідуальної освітньої траєкторії викладача; розвитку навичок цілепокладання, планування, самоорганізації та інших професійно важливих навичок та умінь; формування конкурентностпроможності викладача відповідно до сучасних вимог освітнього середовища; планування та організації власної діяльності; проектування професійного, особистісного розвитку і саморозвитку; формування мотивації до саморозвитку та самовдосконалення, мотивації досягнень і мотивації до професійної діяльності; розвитку активності та самостійності викладача; систематизації навчально-методичних матеріалів; системної реалізації самоосвіти і освітньої рефлексії; аналізу власної педагогічної діяльності, побудови плану подальшої роботи для підвищення її ефективності.

Висновки. Отже, застосування інформаційних технологій, зокрема технологій електронного портфоліо в системі післядипломної освіти викладачів вищих медичних (фармацевтичних) навчальних закладів дозволить якісно підвищити рівень їх психолого-педагогічної компетентності, враховуючи сучасні вимоги суспільства та євроінтеграційні зміни у системі вищої освіти.

ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ ЯКІСНОЇ ПІДГОТОВКИ ЛІКАРІВ ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ «ПЕДІАТРІЯ»

Ю. Ф. Полковніков, А. В. Грицай, О. І. Потоцька

Запорізький державний медичний університет

Вступ. Значення спеціальності «Педіатрія» в сучасній медицині та суспільстві сьогодні безперечно. Стратегічно важливим та пріоритетним завданням держави у галузі охорони здоров'я є збереження життя та здоров'я матерів і дітей.

Аналіз захворюваності та поширеності хвороб серед дитячого населення України, рівнів малюкової смертності протягом останніх років свідчить про те, що вони вищі за середньоєвропейські показники (показник малюкової смертності в Україні склав у 2015 році 8,2 на 1000 наро-

джених живими проти 3-5 у країнах ЄС). Окрім того, у період політичних та економічних зрушень в Україні виникла низка соціальних та медико-екологічних проблем, які становлять загрозу для здоров'я дітей. Це відбувається на тлі зменшення чисельності дитячого населення (8003281 дітей 0–17 років у 2011 році і 7 181512 у 2015 році) при високих рівнях захворюваності (1440,09 та 1274,76 відповідно) і поширеності дитячих хвороб (1980,54 у 2011 році і 1742,3 у 2015 році на 1000 дітей відповідного віку) [3]. У більшості північних та промислових регіонів України відзначається негативна динаміка щодо поширеності хвороб та захворюваності дитячого населення, що, зокрема обумовлено негативним впливом оточуючого довкілля. Така динаміка свідчить про погіршення якості діагностики та відповідне зменшення виявляємості дитячих хвороб внаслідок погіршення кадрового забезпечення педіатричної служби, зокрема у первинній ланці (у порівнянні з 2011 роком число дільничних педіатрів зменшилось майже на 3000 осіб, четверта частина з яких є пенсійного віку).

Постановою Кабінету Міністрів України від 01.02.17 № 53 «Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 29.04.15 р. № 266» внесено до Переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, спеціальності 228 «Педіатрія» галузі знань 22 «Охорона здоров'я» [2].

Основна частина. Підготовка лікарів-педіатрів, повинна відповідати вимогам розвитку медичної науки та потребам системи охорони здоров'я, що дозволяє знизити ризик прогресування наявного та можливість виникнення нового захворювання у пацієнта, що дозволяє максимально повно реалізувати свій вроджений життєвий потенціал; зберегти та покращити здоров'я дитячого населення; забезпечити належний рівень надання медичної допомоги; підвищити задоволеність пацієнтові та їх близьких медичними послугами. Активна життєва та професійна позиція лікаря-педіатра, його ціннісні установки, формування особистісних компетенцій, соціальна орієнтованість на надання медичних послуг дітям повинні формуватися з перших років навчання на додипломному етапі.

Якість підготовки педіатра детермінована задачами, які ставить держава перед системою охорони здоров'я та вищою медичною освітою, і рівнем кваліфікації, та професіоналізму професорсько-викладацького колективу, ступенем застосування інноваційних педагогічних, інформаційних технологій, комп'ютеризації навчального процесу, проведенням постійного контролю якості підготовки, атестації спеціаліста.

Необхідність відповідності вищої освіти міжнародним вимогам підготовки лікарів визначає створення та затвердження у вищих навчальних закладах (ВНЗ) освітніх програм вищої освіти України.

В освітній програмі вищої освіти України спеціальності 228 «Педіатрія» Запорізького державного медичного університету (ЗДМУ) визначені об'єкти професійної діяльності лікаря (діти у віці від 0 до 18 років, з їх івовими психофізіологічними особливостями, сукупність засобів і технологій, що направлені на створення умов для збереження здоров'я, забезпечення профілактики, діагностики і лікування захворювань дітей та підлітків, здоров'я населення), встановлені види та завдання професійної діяльності лікаря, вказані вимоги до результатів засвоєння загальноосвітньої програми, що відображені у загальних

та спеціальних (фахових) компетентностях. Всі компетентності представлені по видам професійної діяльності [1]. В освітній програмі всі навчальні дисципліни розподілені по циклам загальної та професійної підготовки, а також включають курси за вибором. Студенти обирають курси за вибором відповідно до навчального плану на принципах альтернативності, змагальності та академічної відповідальності. Вивчення щонайменше 1 курсу щорічно є обов'язковим, що дає студентові можливість розширення та поглиблення знань, умінь та навичок, що визначені змістом базових (обов'язкових) дисциплін, необхідних для успішної професійної діяльності та подальшого продовження навчання по програмам післядипломного професійного навчання [1].

У ЗДМУ особлива увага приділяється практичній підготовці, оскільки безпосередньо після закінчення навчання майбутньому лікарю-педіатру необхідно стати до практичної діяльності по спеціальності «Педіатрія». В зв'язку з цим виробнича практики та професійна клінічна підготовка студентів є одним з важливіших розділів освітнього процесу, який забезпечує можливість теоретичного розуміння та відробці самостійного виконання маніпуляцій, формує навички інтерпретації отриманих результатів, вмінь зіставляти їх з клінічними даними.

Головною особливістю підготовки лікаря-педіатра в ЗДМУ є тісний зв'язок з практикою охорони здоров'я, облік основних тенденцій та направлень його розвитку. Особлива увага приділяється активній участі студентів у наукових дослідженнях. Сучасні лікувально-профілактичні заклади активно застосують інноваційні технології, надають високотехнологічну медичну допомогу. З метою освоєння новітніх методів діагностики та лікування в ЗДМУ організовані аудиторії та наукові лабораторії, що оснащені сучасними тренажерами, муляжами, електронними системами навчання та контролю, що дозволяє проводити інтерактивне навчання не тільки на до-, та й на післядипломному рівні.

Для вдосконалення навчального процесу необхідно також підвищення його оснащеності технічними засобами, широке застосування комп'ютерних технологій, у т. ч. при підготовці занять, виданні підручників та посібників у електронному вигляді. Сучасні телекомунікаційні досягнення дозволяють застосовувати технології телемедицини при проведенні занять та лекцій.

Велике значення при підготовці спеціаліста слід приділяти знайомству з досягненнями світової медицини у сфері педіатрії. З цією метою в ЗДМУ активно впроваджено стажування студентів та викладачів за кордоном, розширені можливості отримання інформації з іноземних джерел.

Висновки. Успішно реалізувати навчання по спеціальності «Педіатрія» та підготовку лікарів-педіатрів, подальше вдосконалення педіатричної науки, надання медичної допомоги дітям на високо-технологічному рівні дозволяють лише спільні зусилля ВНЗ, що здійснюють підготовку лікарів-педіатрів починаючи з перших років навчання в університеті, організаторів служби охорони материнства та дитинства, клініцистів та вчених, під керівництвом МОЗ України. Завдяки нелегкій співпраці педіатрів, організаторів служби охорони материнства та дитинства, клініцистів, вчених, можливо впровадження нових прогресивних технологій організації та надання медичної допомоги, що дозволить знизити дитячу захворюваність та смертність.

Література.

1. Освітня програма вищої освіти України, другий (магістерський) рівень, галузь знань – 22 Охорона здоров'я, спеціальність 228 «Педіатрія» // Ухвалено Вченою радою Запорізького державного медичного університету, Протокол № 9 від 28.02.2017 р., Запоріжжя, 2017. – 51 с.

2. Постанова Кабінету Міністрів України від 01.02.17

№ 53 «Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 29.04.15 р. № 266» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://osvita.ua/legislation/Vishya_osvita/54440/

3. Слабкий Г.О. Деякі уроки реформи охорони здоров'я України / Г.О. Слабкий [та ін.] // Україна. Здоров'я нації. – 2014. – № 3. – С. 7–22.

ВИКОРИСТАННЯ ДІЛОВИХ ІГОР У ПІСЛЯДИПЛОМНІЙ ОСВІТІ ЛІКАРІВ-ГІГІЄНІСТІВ

Т. М. Попова, М. Ф. Лоскутов, О. М. Карaban, Т. Є. Петренко, С. М. Філіпченко, Л. І. Лобойко

Харківська медична академія післядипломної освіти

Вступ. Про необхідність впровадження у навчальний процес педагогічних інновацій, як успішної альтернативи традиційним підходам у професійній підготовці фахівців, пропонується в освітніх наукових працях [1;2;3]. Для підвищення ефективності навчального процесу з комунальної гігієни доцільно використовувати ділові ігри, як інноваційний прийом у викладанні предмету. Метою ділової гри є вироблення умінь і навичок, необхідних для лікаря-гігієніста в процесі його роботи.

Основна частина. Лікаря-гігієністи на курсах підвищення кваліфікації з комунальної гігієни апробована методика ділової гри по розділу комунальної гігієни, темі «Гігієнічна оцінка містобудівних рішень. Гра проводиться в кінці курсу, коли слухачі вже освоїли теоретичний матеріал основних розділів, кількість учасників 6–8 слухачів. На першому етапі лікарі знайомляться з метою, завданнями та умовами гри з рольових інструкцій. На другому етапі проводиться гра. Існує інформаційний банк, який складається з пакета нормативно-методичних документів. Кожен документ орієнтований на певного слухача. Гра дозволяє закріпити отримані раніше знання, практичні навички, вміння користуватися нормативними документами, що особливо важливо для лікарів і фахівців медико-профілактичного профілю. У грі відбивається не все розмаїття факторів, що діють в реальній ситуації, а тільки найбільш значущі. Чим більше свобода вибору рішень, тим охочіше слухачі включаються в гру. На третьому етапі заняття ліка-

рі проводять аналіз та роблять висновки щодо результатів ділової гри.

Якщо кількість слухачів дозволяє використання арбітрів, то вони здійснюють загальний контроль за ходом гри і дотриманням її регламенту; вирішують всі спірні питання, що виникають під час гри; оцінюють роботу лідера групи; ведуть протокол; контролюють ігровий режим і дають оцінку діяльності всіх учасників гри.

Висновки. Впровадження ділових ігор у навчальний процес сприяє підготовці фахівців з високим рівнем професійних знань, навичок і умінь, творчого і нестандартного мислення.

Література.

1. Вакулєнко В. М. Види інновацій в освіті та їх класифікація / В. М. Вакулєнко // Вісник Національної академії Державної прикордонної служби України. – 2010. – С. 41–45.

2. Киричок В. А. Можливості застосування інтерактивних методів навчання у системі післядипломної медичної / В. А. Киричок // Медична освіта. – 2016. – № 1. – С. 25–28.

3. Хвисьюк О. М. Сучасні підходи до підвищення якості освіти у системі післядипломної освіти/ О. М. Хвисьюк, В. Г. Марченко, В. В. Жеребкін,

О. В. Грищенко // Медична освіта. – 2011. – № 2. – С. 94–98.

УДК 614.23:617.3:378:37.018.46

СУЧАСНІ ПОГЛЯДИ НА ПІСЛЯДИПЛОМНУ ТЕМАТИЧНУ ПІДГОТОВКУ ОРТОПЕДІВ-ТРАВМАТОЛОГІВ

А. І. Процик, Г. І. Герцен, О. С. Мовчан, С. В. Дибкалюк, Г. Г. Білоножкін, Р. М. Остапчук, Д. В. Штонда

Національна медична академія післядипломної освіти імені П. Л. Шупика, м. Київ

Вступ: Зміни суспільно-економічних відносин в Україні, обумовлюють необхідність змін і в системі вищої медичної освіти. Основним завданням системи безперервного професійного розвитку лікарів, на думку ректора НМА-ПО імені П.Л. Шупика, член-кор. НАМН України, д.м.н., професора **Ю.В.Вороненко**, є: «...збереження знань та навичок, а також їх постійне вдосконалення відповідно до потреб, продиктованих сучасністю. ... Останніми десятиріччями перспективним напрямком розвитку системи підвищення професійної кваліфікації лікарів розвинених

країн світу є дистанційна (у тому числі в режимі on-line) форма навчання, завдяки якій підвищення професійної кваліфікації можливе без припинення робочого процесу, тобто є максимально доступним для кожного спеціаліста.» (1, 2, 3)

Основна частина: Стратегія навчального процесу кафедри полягає в зміні тематики циклів в залежності від їх попиту. Так, в останні роки на кафедрі розпочали проводити такий цикл ТУ як: «Остеохондроз хребта. Вертеброгенні артропатії». За останніх 5 років на кафедрі було проведено